

Prima instanță: Judecătoria Orhei (jud. V. Varanița)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Pruteanu, I. Muruianu)

DECIZIE

23 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței:

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadî

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Stepan Mudrea împotriva încheierii din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Simion Guja împotriva lui Stepan Mudrea cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Stepan Mudrea împotriva lui Simion Guja cu privire la declararea nulității absolute a actului juridic,

c o n s t a t ă :

La data de 28 octombrie 2014, Simion Guja a depus o cerere de chemare în instanța de judecată împotriva lui Stepan Mudrea solicitînd încasarea datoriei în mărime de 4000 lei, dobânzii de întârziere în mărime de 261,75 lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la data de 07 octombrie 2013 a acordat cu împrumut lui Stepan Mudrea suma de 4000 lei, conform recipisei, întocmită și semnată personal de către pîrît.

Menționează că, termenul de scadență al împrumutului conform recipisei a fost stabilit la data de 21 octombrie 2013, însă pîrîtul nu și-a onorat obligația, deși data scadență a împrumutului era cunoscută.

Opinează că, acest comportament al pîrîtului denotă lipsa bunei-credințe în executarea obligației de întoarcere a împrumutului.

Susține că, nu este necesară somarea pîrîtului, deoarece este stabilit termenul de rambursare a împrumutului.

Indică că, pentru nerambursarea în termen a împrumutului, pîrîtul urmează să-i restituie și o dobîndă de întârziere în mărime de 261,75 lei.

Stepan Mudrea a depus cerere reconvențională împotriva lui Simion Guja solicitînd declararea nulității absolute a actului juridic-recipisa.

În motivarea acțiunii reconvenționale, reclamantul a invocat că recipisa a fost întocmită fără a produce efecte juridice, deoarece de fapt nici o dată nu a împrumutat de la Simion Guja careva sume bănești. Însă, a încheiat o înțelegere cu Simion Guja,

conform căreia ultimul urma să-i efectueze un șir de lucrări de reparație a rețelelor electrice și a rețelelor de aprovizionare cu apă, deoarece Simion Guja s-a prezentat că este electrician și cunoaște și în repararea rețelelor de alimentare cu apă, inclusiv a contoarelor.

Remarcă că, valoarea acestor lucrări a fost estimată de ei de comun acord la suma de 4000 lei, bani, conform înțelegerii atinse, urmînd a fi achitați după efectuarea lucrărilor, deoarece Simion Guja nu deținea patent de antreprenor sau o întreprindere. Nu a dorit să încheie un contract de prestări servicii, din motiv ca să nu fie atras la răspundere pentru antreprenoriat ilegal, în caz că se află de existența unui contract.

Relatează că, Simion Guja i-a solicitat să-i scrie o recipisă pentru suma de 4000 lei, precum că ar fi împrumutat-o de la el, deoarece dorește să aibă o garanție că nu va fi înșelat. A întocmit recipisa solicitată, deoarece nu intenționa să-l înșele, însă, pe parcurs, pîrîtul reconvențional, nu numai că nu i-a îndeplinit lucrările convenite, dar i-a deteriorat contorul de apă care nu putea fi reparat, fiind nevoit să procure un contor nou, suportînd astfel prejudicii materiale.

Afirmă că, Simion Guja se pretinde a fi specialist, însă s-a convins că în realitate nu posedă aptitudinile necesare efectuării lucrărilor pe care s-a angajat să le execute și s-a refuzat de serviciile lui.

Declară că, de facto nu a avut loc faptul împrumutului, nu au avut intenția de a încheia un contract de împrumut, iar careva bani Simion Guja nu i-a transmis, ceea ce în opinia sa, rezultă indirect din cererea de chemare în judecată unde indică că unicul venit al său este o pensie de invaliditate în mărime de 840 lei.

Prin hotărîrea din 20 mai 2015 a judecătorei Orhei s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Simion Guja și s-a încasat din contul lui Stepan Mudrea în beneficiul lui Simion Guja datoria în baza recipisei din 07 octombrie 2013 în mărime de 4000 lei, dobînda de întîrziere în mărime de 261,75 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 300 lei; s-a încasat din contul lui Stepan Mudrea în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 lei; s-a respins acțiunea reconvențională înaintată de Stepan Mudrea împotriva lui Simion Guja cu privire declararea nulității absolute a actului juridic-recipisa.

La data de 22 iunie 2015, Stepan Mudrea a depus cerere de apel solicitînd casarea hotărîrii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărîri de admitere a acțiunii reconvenționale și respingerea acțiunii inițiale.

Prin încheierea din 29 septembrie 2015 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Stepan Mudrea împotriva hotărîrii din 20 mai 2015 a judecătorei Orhei și s-a oferit termen pînă la data de 28 octombrie 2015 pentru prezentarea cererii de apel motivate și dovada plății taxei de stat pentru depunerea cererii de apel. Ședința de judecată pentru examinarea cererii de apel a fost stabilită pentru data de 29 octombrie 2015 ora 10:00.

Prin încheierea din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit lui Stepan Mudrea cererea de apel depusă împotriva hotărîrii din hotărîrii din 20 mai 2015 a judecătorei Orhei, ca fiind tardivă, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La data de 28 decembrie 2015, Stepan Mudrea a declarat recurs împotriva încheierii din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudecare în fond a apelului.

În motivarea recursului s-a invocat că la pronunțarea încheierii din 29 octombrie 2015 prin care instanța de apel i-a restituit ca fiind tardivă cererea de apel, nu a fost prezent.

Menționează că, a recepționat copia încheierii la data de 18 decembrie 2015, conform stampilei aplicate pe plicul poștal și, astfel, consideră că nu a omis termenul de recurs.

Invocă că, instanța de apel în motivarea restituirii cererii de apel a indicat că nu a fost prezent la ședința de judecată din 28 aprilie 2015, în cadrul căreia s-a anunțat deliberarea și pronunțarea hotărârii pentru data de 20 mai 2015, din care motive apelul urma a fi depus pînă la data de 19 iunie 2015, însă l-a depus la data de 22 iunie 2015.

Declară că, nu este de acord cu încheierea din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, deoarece nu a fost prezent la pronunțarea hotărârii, ceea ce rezultă din procesul verbal al ședinței de judecată din 20 mai 2015 și din înregistrarea audio a ședinței de judecată, precum și din lipsa semnăturii sale pe recipisa prin care se confirmă înmînarea dispozitivului hotărârii.

Argumentează că, neprezența sa la pronunțarea hotărârii în primă instanță nu-i poate fi imputată și nu poate servi ca temei pentru ca termenul de depunere a apelului să înceapă a curge de la momentul pronunțării acesteia, ci de la momentul recepționării dispozitivului hotărârii. Or, pronunțarea hotărârii se face indiferent de prezența părților sau de posibilitatea lor de a fi prezente la pronunțare, iar cereri de amînare a pronunțării pe motivul imposibilității prezentării unui participant la proces nu se admit.

Consideră că, lipsa participantului la proces la pronunțarea hotărârii nu exonerează instanța de judecată de obligația de a-i expedia o copie a dispozitivului hotărârii, iar pînă la recepționarea dispozitivului hotărârii nu putea să declare apel, deoarece nu cunoștea soluția instanței de judecată.

Specifică că, la data de 25 mai 2015 i-a fost expediat copia dispozitivului hotărârii instanței de fond, conform scrisorii de însoțire. Însă, necunoscînd esența hotărârii pronunțate, nu putea să depun apel pînă la data de 25 mai 2015 și, în opinia sa, termenul de apel a început să curgă la data de 26 mai 2015, ziua imediat următoare recepționării dispozitivului hotărârii și urma să expire la data de 25 iunie 2015.

Afirmă că, apelul depus la data de 22 iunie 2015 împotriva hotărârii din 20 mai 2015 a judecătoriei Orhei, este în interiorul termenului legal.

Precizează că, prin faptul că cererea sa de apel i-a fost restituită fără examinare, în condiția cînd de facto nu a omis termenul de depunere a apelului, i-a fost îngădit accesul la justiție, fiind încălcate prevederile art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Relevă că, procesul în privința sa nu a fost unul echitabil, contrar prevederilor art.6 § 1 CEDO și i-a fost dreptul la un recurs efectiv, garantat de art.13 CEDO.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Curtea de Apel Chișinău a adoptat încheierea la data de 29 octombrie 2015, iar recursul a fost declarat de Stepan Mudrea la data de 28 decembrie 2015.

Materialele pricinii atestă că încheierea contestată a fost expediată în adresa părților la data de 09 decembrie 2015, conform scrisorii de expediere (f.d.64), însă

a fost recepționată la data de 17 decembrie 2015, conform sigiliului Oficiului Poștal (f.d.80).

Tot aici, este de menționat că încheierea contestată a fost pronunțată în lipsa apelantului/recurentului Stepan Mudrea, ceea ce se confirmă prin procesul verbal al ședinței de judecată în instanța de apel (f.d.56) și încheierea adoptată(f.d.61)

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Stepan Mudrea la data de 28 decembrie 2015, este în termen.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Stepan Mudrea neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, în baza art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de Stepan Mudrea împotriva hotărârii din 20 mai 2015 a judecătoriei Orhei, împreună cu actele anexate (f.d.59-63).

Colegiul reține că în cererea de apel depusă la data de 22 iunie 2015 împotriva hotărârii din 20 mai 2015 a judecătoriei Orhei, Stepan Mudrea nu a solicitat repunerea în termen, contrar prevederilor art. 116 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 116 alin.(1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Astfel, Colegiul consideră corectă aprecierea instanței de apel precum că apelul a fost declarat de către Stepan Mudrea vădit tardiv la data de 22 iunie 2015, contrar prevederilor art. art. 362 alin.(1), 236 Cod de procedură civilă.

În contextul dat, Colegiul remarcă ca fiind relevantă constatarea instanței de apel precum că pîrîtul Stepan Mudrea a participat la ședința de judecată a primei instanțe din 28 aprilie 2015, în cadrul căreia s-a anunțat pronunțarea hotărârii pentru data de 20 mai 2015, ceea ce se confirmă prin procesul verbal al ședinței de judecată (f.d.33-34).

În consecință, termenul de apel pentru Stepan Mudrea începe să curgă, în conformitate cu prevederile art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă în coroborare cu art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, imediat din ziua următoare zilei pronunțării dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, este lipsit de suport juridic argumentul recurentului precum că nu-i este aplicabilă speței calcularea termenului de atac de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, ci de la data recepționării dispozitivului hotărârii, rezultînd

din obligația instanței de a expedia dispozitivul acesteia, în caz de pronunțare în lipsa părții.

La caz, Colegiul notează și prevederile art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, conform cărora participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În contextul normei precitate, Colegiul decelează că Stepan Mudrea fiind prezent în ședința de judecată din 28 aprilie 2015 la examinarea pricinii în primă instanță și cunoscând despre faptul stabilirii datei pronunțării hotărârii pentru data de 20 mai 2015, avea și obligația de a se interesa de soarta procesului, în condițiile când cunoștea despre desfășurarea acestuia, inclusiv și în cazul imposibilității de a se prezenta la data stabilită, obligație proclamată și în jurisprudența CtEDO cu titlu de principiu.

Mai mult, Colegiul nu exclude obligația instanței de judecată de a expedia dispozitivului hotărârii, în termen de 5 zile, participanților la proces care nu au fost prezenți la pronunțare, în conformitate cu art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă, însă, Stepan Mudrea nu a fost exonerat de obligația de a se interesa de hotărârea pronunțată, în condițiile când a fost prezent la examinarea pricinii în primă instanță pînă la etapa pronunțării hotărârii, care a fost stabilită pentru o dată ulterioară și cunoștea despre această circumstanță.

Tot aici, este de menționat că lui Stepan Mudrea i-a fost expedit la data de 25 mai 2015 dispozitivul hotărârii din 20 mai 2015 a judecătorei Orhei, conform scrisorii de expediere (f.d.37), adică cu respectarea prevederilor art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă, iar la data de 27 mai 2015 Stepan Mudrea l-a recepționat, conform avisului de recepție (f.d.38).

Colegiul precizează că speței date nu este aplicabilă calcularea curgerii termenului de apel de la data recepționării dispozitivului acesteia, în condițiile când Stepan Mudrea a fost înștiințat despre inițierea procesului și a cunoscut despre existența acestuia, fiind și prezent în ședința de judecată din 28 aprilie 2015, fapt menționat și supra.

În speță, Colegiul relevă că acțiunile lui Stepan Mudrea nu constituie decît o denegare a acestuia de a-și respecta obligațiile procedurale, rezultînd din prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră lipsit de suport probant argumentul recurentului că prin restituirea cererii de apel, i-a fost îngăduit accesul la justiție, garantat de art. 5 alin.(1) Cod de procedură civilă și dreptul la un proces echitabil și respectiv, la un recurs efectiv, garantate de art. 6 § 1 CEDO și art.13 CEDO.

În consecință, Colegiul consideră justă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel lui Stepan Mudrea ca fiind depusă în afara termenului legal, în condițiile când recurentul nu a solicitat repunerea în termen și nu a justificat omiterea acestuia.

Colegiul reliefă că recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale procedurale prin îngădirea accesului la justiție, în condițiile când personal nu a intenționat să-și realizeze drepturile și să-și asume obligații.

Colegiul reiterează că omiterea termenului de contestare a hotărârii primei

instanțe nu este decît o eludare a recurentului de a beneficia de drepturile sale, garantate atît de legislația națională, cît și cea internațională.

Prin urmare, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Or, în conformitate cu art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rînd a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

În această ordine de idei Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de apelant/recurent a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Din considerentele enunțate și având în vedere faptul că încheierea privind restituirea lui Stepan Mudrea a cererii de apel, este întemeiată și adoptată cu respectarea cadrului legal, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Stepan Mudrea, cu menținerea încheierii din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Stepan Mudrea.

Se menține încheierea din 29 octombrie 2015 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Simion Guja împotriva lui Stepan Mudrea cu privire la încasarea datoriei, dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de Stepan Mudrea împotriva lui Simion Guja cu privire la declararea nulității absolute a actului juridic.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală